

POSTANOWIENIE

Dnia 8 listopada 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jan Górowski

w sprawie z powództwa J. W.
przeciwko U. W. G.
o zachowek,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 8 listopada 2016 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powódki
od wyroku Sądu Okręgowego w N.
z dnia 25 listopada 2015 r., sygn. akt III Ca (...),

**1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania
i odstępuje od obciążenia powódki kosztami postępowania
kasacyjnego,**

**2. przyznaje radcy prawnemu M. W. od Skarbu Państwa -
Sądu Okręgowego w N. kwotę 3600 (trzy tysiące sześćset)
złotych powiększoną o należny podatek VAT, tytułem pomocy
prawnej udzielonej powódce z urzędu w postępowaniu
kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania jeżeli: w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.).

Instytucja przedsądu, jak wynika z orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego, jest zgodna z normami konstytucyjnymi, a także z zaleceniami Rady Europy zezwalającymi na wprowadzenie środków eliminujących dostęp do sądu najwyższego szczebla. Skarga kasacyjna służy od prawomocnego orzeczenia, ma ograniczony zasięg, a jej podstawowym celem jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i twórczy wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa.

Choć skarżąca odwołała się do występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, oraz wskazała na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej to nie występują te przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.).

Stosownie do ugruntowanego stanowiska Sądu Najwyższego, istotnym zagadnieniem prawnym jest taki problem jurydyczny, który ma znaczenie dla rozwoju prawa lub stanowi precedens dla rozstrzygnięcia podobnych spraw (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2005 r., I CZ 183/04 niepubl.). Powołanie się przez skarżącego na istnienie takiego zagadnienia wymaga jego sformułowania oraz przedstawienia argumentacji jurydycznej uzasadniającej tezę o możliwości rozbieżnych ocen prawnych z przytoczeniem przepisów prawa, na tle których ono powstało. Skarżący powinien też wykazać, że ma ono istotne znaczenie dla rozpoznania lub rozstrzygnięcia sprawy (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2003 r., II CK 324/03, z dnia 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05, z dnia 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, z dnia 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, niepubl. oraz z dnia 26 września 2005 r., II PK 98/05, OCNP 2006, nr 15 - 16, poz. 243).

Przedstawione przez skarżącą kwestie do końca nie odpowiadają tym wymaganiom, gdyż nie mają ogólnego charakteru i w istocie dotyczą możliwości zastosowania w tej konkretnej sprawie klauzuli generalnej zawartej w art. 5 k.c. Sądy *meriti* przyjęły, że notarialna umowa zniesienia współwłasności z dnia 7 września 2005 r., była w istocie darowizną spadkodawcy na rzecz pozwanej i z tego względu powódka miała roszczenie o zachowek. Niewątpliwie jednak Sąd Okręgowy trafnie zastosował art. 1007 § 2 k.c., który uległ dopiero zmianie w dniu 23 października 2011 r., gdy tymczasem roszczenie skarżącej uległo przedawnieniu w dniu 20 lutego 2011 r. Podkreślić należy, że pozew w sprawie został wniesiony dopiero w dniu 24 września 2013 r.

Poza tym, nie można z przesłanką określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. równocześnie podnosić, że w ramach naruszenia tych samych przepisów w sprawie pojawiło się istotne zagadnienie prawne. Jest to błąd logiczny, albowiem, gdy wchodzi w rachubę zagadnienie prawne skarga kasacyjna nie może być oczywiście uzasadniona (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 marca 2008 r., V CSK 550/07, niepubl.).

Zaskarżone skargą kasacyjną orzeczenie oczywiście narusza prawo, gdy jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami, albo zostało wydane w wyniku błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa, które jest w sposób pewny i niewątpliwy z góry widoczne dla prawnika, bez potrzeby głębszej analizy jurydycznej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2003 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100). W skardze nie zostały przytoczone wystarczające argumenty (wywód prawny) świadczące o kwalifikowanym naruszeniu prawa przez Sąd Apelacyjny. Przypomnieć należy, że jeżeli przesłanką wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest stanowisko skarżącego, że jest ona oczywiście uzasadniona, to w uzasadnieniu wniosku powinien on zawrzeć wywód prawny wykazujący takie kardynalne naruszenie prawa (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 20 października 2005 r., II CZ 89/2005, OSNC 2006, nr 7-8, poz. 135, z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 2004/06, LEX nr 421035, z dnia 24 lutego 2006 r., IV CSK 8/06, LEX nr 201037). Skarga kasacyjna takiego przekonywującego

wyvodu nie zawiera.

Brak podstaw do oceny, że w okolicznościach sprawy uwzględnienie zarzutu przedawnienia przez Sąd Okręgowy naruszyło w kwalifikowany sposób art. 5 k.c. Nieuwzględnienie tego zarzutu nastąpiło po wskazaniu w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia trafnych argumentów.

Zawarta w art. 5 k.c. klauzula ma całkowicie wyjątkowy charakter i jej stosowanie w orzecznictwie nie może podważać pośrednio mocy obowiązujących przepisów prawa, albowiem taka praktyka w istocie mogłaby prowadzić do naruszenia zasady praworządności w demokratycznym państwie prawnym.

Wykładnia tego przepisu w judykaturze przeszła istotną ewolucję. Aktualnie utrwalony jest zarówno w orzecznictwie, jak również w doktrynie pogląd, że art. 5 k.c. nie może stanowić samodzielnej podstawy uwzględnienia powództwa.

Z tych względów, Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).